

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Ұлттық құндылық және отбасы тәрбиесі

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/173495/

Муратбаева Айбазар Асарбаевна

Лауазымы: тәрбиеші

Ақмола обылысы, Целиноград ауданы

‘Жұлдыз»балабақшасы

Кіріспе: Отбасы – адам өміріндегі ең маңызды, алғашқы және негізгі тәрбие мектебі. Әрбір адам өмір жолын отбасы ішінде қалыптасқан құндылықтармен бастап, өзінің тұлғалық ерекшеліктерін сол ортада дамытады. Отбасы тәрбиесі ұлттық құндылықтармен тығыз байланысты, себебі қазақ халқының мәдениеті мен дәстүрлері атадан балаға, ұрпақтан ұрпаққа осы ұядан беріледі. Ұлттық құндылықтарды сақтау мен дамыту, әрбір отбасында тәрбие процесінің негізі болу керек.

Ұлттық құндылықтардың мәні мен маңызы.

Ұлттық құндылықтар – белгілі бір ұлттың мәдениеті, тілі, дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарынан туындайтын және сол ұлттың өмірінде ерекше орын алатын сенімдер мен түсініктер жүйесі. Қазақ халқының ұлттық құндылықтары ғасырлар бойы қалыптасып, халықтың рухани байлығы мен тұрмыс-тіршілігінің негізін құрады. Олар: адалдық, шынайылық, кеңпейілділік, өзара құрмет, патриотизм, еңбекқорлық, қонақжайлық, отбасы мен әулетке деген құрмет және т.б.

Бұл құндылықтар отбасы тәрбиесі арқылы жастарға беріледі. Мысалы, қазақ отбасында баланы жастайынан еңбекке, тәртіпке, шыншылдыққа баулу маңызды. Әке мен ананың арасындағы сыйластық, үлкендерге деген құрмет, жастардың ұрпақ алдындағы жауапкершілігі – осы ұлттық құндылықтардың көрінісі болып табылады.

Отбасында ұлттық құндылықтарды тәрбиелеудің ерекшеліктері

Отбасында ұлттық құндылықтарды тәрбиелеу үшін бірнеше негізгі қағидаттарды

ұстану қажет:

1. Өз ұлтыңды құрметтеу және танып-білу

Ұлттық құндылықтар мен дәстүрлерді балаға жасынан үйрету – оның ұлтқа деген сүйіспеншілігін қалыптастыруға көмектеседі. Қазақ халқының тарихы, мәдениеті, тілінің маңызы туралы әңгімелер жүргізіп, ұлтына деген мақтаныш сезімін қалыптастыру қажет. Баланы қазақтың халық әндерін тыңдауға, ұлттық ойындарды ойнауға, ұлттық киімдер мен тағамдармен танысуға баулу – бұл да ұлттық тәрбие негізі.

2. Қазақтың дәстүрлерін ұстану

Қазақ халқының дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары, атап айтқанда, отбасылық сыйластық пен қонақжайлылық сияқты дәстүрлерді жас ұрпаққа көрсету, үйрету өте маңызды. Бұл дәстүрлер ұрпақтар арасындағы байланысты нығайтып, ұлттық бірлікті арттырады.

3. Ата-ананың үлгісі

Отбасы тәрбиесінде ең бастысы – ата-ананың үлгісі. Қазақтың мақал-мәтелдерінде «Балаңды тәрбиелеуде ең бірінші өзің тәртіпті бол» деп айтылғандай, бала ата-анасының іс-әрекеттерін қадағалап, соған қарай өмір жолын анықтайды. Егер ата-ана өз ұлтын, тілін, мәдениетін құрметтесе, бала да осыны қайталайды.

4. Үлкендерге деген құрмет

Қазақ қоғамында үлкендерге деген құрмет өте маңызды. Балаға ата-әжесін, аға-апасын құрметтеуді, олармен жақсы қарым-қатынаста болуды үйрету қажет. Бұл тәрбиені ұрпақтан ұрпаққа беріп, ұлттық құндылықтарды сақтауға септігін тигізеді.

5. Қонақжайлылық пен адалдық

Қазақ халқының қонақжайлылығы мен адалдығы – ұлттық тәрбиенің маңызды бөлігі. Баланы қонақжай болуға, өзгені құрметтеуге, ешқашан алдамай адал болуға үйрету, қоғамда бір-біріне көмек көрсету, қолұшын беру дәстүрін сақтауды талап етеді.

Ұлттық құндылықтарды жаңғыртудағы отбасының рөлі

Қазіргі таңда ұрпақ тәрбиесінде ұлттық құндылықтарды жаңғырту маңызды міндеттердің бірі болып отыр. Заманауи қоғамның өзгерістеріне қарамастан, ұлттық құндылықтарды сақтап, ұрпақ тәрбиесін осы құндылықтар арқылы бағыттау – Қазақстанның болашағы үшін аса қажет. Ұлттық тәрбие мен мәдениет жайында дәрістер жүргізу, жастарды ұлттық спорт түрлерімен таныстыру, халық өнеріне қызықтыру – бұл бағыттағы жұмыстың бір бөлігі.

Отбасы, әсіресе ауылдық жерлерде, ұлттың мәдениетін сақтау мен дамытуға көп

мүмкіндік беретін мекеме болып табылады. Мұнда баланың дүниетанымы мен мінез-құлқы қалыптасады. Егер отбасы ұлттық құндылықтарға негізделген тәрбие берсе, онда ол ұрпаққа үлкен өмірлік дағдылар мен білім береді.

Қорытынды

Ұлттық құндылықтарды отбасы тәрбиесінде қалыптастыру, оны бүгінгі күнде сақтап, дамыту – маңызды міндет. Отбасы – ұрпаққа білім мен тәрбие беретін ең алғашқы мектеп. Әрбір ата-ана өз баласына ұлттық тәрбие беру арқылы оның бойында ұлтқа деген мақтаныш пен құрметті қалыптастырады. Ұлттық құндылықтарды сақтау – ұлттың болашағы үшін ең маңызды қадам. Сондықтан да отбасында осы құндылықтар жүйесін насихаттау, оған үлкен мән беру – әрбір қазақ азаматының парызы.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Кулибаева Ә. Т. БАЛАЛАРДЫҢ САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ ОТБАСЫНЫҢ РӨЛІМЕН ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІСІ. – 2020.
2. Ешенгазина А. С. ТҰЛҒАНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТЫҚ БАҒЫТТЫЛЫҒЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ. – 2020.
3. Құсаинов А.Қ. «Баланың дамуы» Алматы. Рауан, 2000.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.